Asiantuntijakuuleminen maa- ja metsätalousvaliokunta 21.10.2025 sekä ympäristövaliokunta 24.10.2025.

Asia: E 80/2025 vp Valtioneuvoston selvitys: Komission tiedonanto luontohyvityksiä koskevasta etenemissuunnitelmasta https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/Liiteasiakirja/Documents/EDK-2025-AK40356.pdf

Ympäristöministeriö kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto E-kirjelmästä Komission tiedonanto luontohyvityksiä koskevasta etenemissuunnitelmasta. Ympäristöministeriö on laatinut E-kirjeen yhteistyössä muiden keskeisten ministeriöiden kanssa. Ympäristöministeriö haluaa tuoda esiin seuraavat näkökohdat koskien komission tiedonantoa.

Ministeriö näkee luonnonarvomarkkinoissa merkittävän mahdollisuuden kanavoida yksityistä rahaa luonnon tilan parantamiseen

Luontokadon pysäyttäminen on yksi yhteiskuntamme keskeisistä haasteista. Luontopääomasta huolehtiminen tukee myös ilmastonmuutoksen hillintää ja sopeutumista ja on osa huoltovarmuutta ja kriisinkestävyyttä. Talous- ja turvallisuushaasteiden keskellä tarvitsemme kustannustehokkaita ja monia tavoitteita palvelevia toimenpiteitä luonnon tilan parantamiseksi.

Komission tiedonanto on tervetullut avaus luonnonarvomarkkinoiden kehittämiseksi EU:ssa. Ympäristöministeriö huomauttaa, että ennallistamisasetuksen toimeenpano edellyttää merkittäviä lisäresursseja ja yksityisen rahoituksen kanavoiminen luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen on välttämätöntä täydentämään julkista rahoitusta. Luonnonarvomarkkinat voivat tarjota uudenlaisen välineen yksityisten investointien ohjaamiseen luonnon kannalta positiivisiin toimiin sekä uusien liiketoimintamallien syntymiseen. Erityisesti maaseudulla luonnonarvoyksiköt voivat avata uusia ansaintamahdollisuuksia ja tukea alueellista elinvoimaa.

Markkinoiden uskottavuus edellyttää tieteellistä pohjaa ja selkeää hallintomallia

Ympäristöministeriö pitää tärkeänä, että luontohyvitysten kehittämisessä edetään tieteellisesti perustellusti, läpinäkyvästi ja vapaaehtoisuuteen pohjautuen.

Ministeriö korostaa, että luontohyvitysten tulee perustua riippumattomaan sertifiointiin, kunnianhimoisiin ja tieteellisesti todennettaviin mittareihin, avoimeen ja luotettavaan rekisteröintiin sekä selkeään hallintokehykseen. Tämä on keskeistä markkinoiden uskottavuuden ja toimijoiden luottamuksen kannalta.

Suomi edelläkävijä luonnonarvomarkkinoiden kehittämisessä

Suomessa on jo otettu käyttöön vapaaehtoinen ekologisen kompensaation järjestelmä, joka perustuu luonnonsuojelulakiin (9/2023) ja ympäristöministeriön asetukseen vapaaehtoisesta ekologisesta kompensaatiosta (933/2023). Järjestelmä perustuu tieteellisesti vahvistettuihin mittareihin, hyvitysten viranomaisvarmennukseen, julkiseen rekisteriin ja tuotettujen luonnonarvojen pysyvään suojeluun. Lainsäädäntöä ollaan edelleen kehittämässä niin, että tuotettuja luonnonarvoja voitaisiin käyttää myös muuhun kuin ekologiseen kompensaatioon, eli esimerkiksi yritysten luontovastuullisuuden osoittamiseen.

Ympäristöministeriö tunnistaa, että markkinoiden kehittymisen esteenä on vielä pullonkauloja, kuten kysynnän ja tarjonnan kohtaaminen. Ministeriö kannattaakin komission ehdotusta julkisesta siemenrahoituksesta ja pilottiluonteisista hankkeista, joilla voitaisiin esimerkiksi kehittää konkreettisia markkinaratkaisuja kysynnän ja tarjonnan kohtaamisen edistämiseksi Suomessa.

Ympäristöministeriö tukee komission etenemissuunnitelman tavoitteita ja katsoo, että luonnonarvoyksiköt voivat olla keskeinen osa luonnon monimuotoisuuden tilan parantamista. Ministeriö korostaa kansallisen järjestelmän jatkokehittämisen merkitystä ja EU-tason toimien yhteensovittamista kansallisiin ratkaisuihin.

Ympäristöministeriö on nimennyt edustajan komission perustamaan asiantuntijatyöryhmään, jonka tehtävänä on kehittää tarvittavia menetelmiä, hallintomalleja, jakaa parhaita käytäntöjä ja esittää toimenpiteitä, joilla markkinoita voitaisiin vauhdittaa.